

GLEDALIŠKA KRITIKA

Resnica umetnosti v trku svetov

Stephen Sachs: Meglica, **SLG** Celje, ogled predstave 7. januarja

MELITA FORSTNERIČ HAJNŠEK

Prva slovenska uprizoritev komedije ameriškega dramatika in režiserja **Stephena Sachsa** Meglica na celjskem Malem odru v režiji **Jerneja Kobala** se loteva silno aktualne teme vrednotenja umetnin danes. Tisti razvpiti in bizarni popkulturni fenomen "najdražje" slike na svetu, najbolj vročih slikarjev, najbolj zaželenih na globalnem trgu umetnin, zaživi skozi zgodbo o odpuščenih natakari- ci iz prikoličarskega naselja, ki misli, da ima sliko Jacksona Pollocka. Za dokaz njene avtentičnosti je pripravljena narediti vse razen poteptati svoje dostojanstvo.

Predstava je presunljivo pričevanje o trku svetov, resnici umetnosti, razgalja snobovsko elitistično prilaščanje umetnosti ... V svojem doslednem verizmu in komorni izvedbi totalnega približanja avditoriju deluje kot privlačni "close-up". Teater tako od blizu učinkuje silno sugestivno in sinestetično. Vsi čuti se aktivirajo, bistveno bolj kot na velikih prizoriščih in avditorijih. Ustvarjalci so do zadnje podrobnosti izkoristili vse te prednosti.

V rzsuti prikolici, prepolni krame, Maude Gutman, brezposelna natakarica (**Minca Lorenci**) sprejme blaziranega, zdizajniranega newyorškega poznavalca umetnin Lionela Percyja (**Branko Završan**). Kaj je razlog visokega obiska v bednem naselju bogu za hrbtom?

Slika Jacksona Pollocka ali vsaj domneva, da gre za ekscentričnega guruja ameriškega visokega modernizma. Pripadnik umetnostne smetane Percy se znajde v zanj tujem, prezira vrednem svetu revščine, ki že na zunaj ni po meri njegove sofisticirane, od vsega lepega in vrednega razvajene nature. In seveda se že po njegovih primarnih odzivih, skoraj gnusu nad podpovprečnim, luzerskim vsakdanjikom nepomembne, zanikrne plebejke sluti, da, četudi bi bil ta Pollock avtentičen, v prestižni klub zbirateljev Maude, ki je sliko kupila za par dolarjev, nikakor ne sodi. A njena na videz primitivna nevednost v močni želji vendarle preraste v zvito praktičnost, ko nadutega Percyja porazi - s svojo človeško integriteto, pa tudi s popolnim poznavanjem njegove in slikarjeve biografije. Z vsemi temni- mi platmi vred. In mu predoči forenzične dokaze, ki jih je sama priskrbela, o slikarjevem prstnem odtisu. V bistvu je Maude kljub začetno povsem luzerski poziciji zmagovalka v vsem, najganljivejša pa je v svojem vztrajanju, saj ni pripravljena slike prodati tujemu zbiratelju. Kljub svoji mizeriji zavoženega življenja je pokončna in hoče iti do konca v svojem vztraj- nju dokazovanja avtentičnosti slike. Paradoks je, da ji je Pollock s svojo problematično, neprilagojeno biografijo pravzaprav bližji kot polikanemu Percyju.

Realistično dogajanje režiser in dramaturginja **Tatjana Doma**

vodita linearno. Scenografija (**Urša Vidic**) in zlasti kostumografija (**Alan Hranitelj**) duhovito bizarno poudarjata socialne in vse druge prepade med protagonistoma. Komičnost ni pretirana.

Minca Lorenci je imenitna, polno- krvna v svojem razočarajočem, banalnem, vsestransko osiromaše- nem bivanju z vsemi sesutimi življenjskimi projekti vred. Nenehno nihajoča med svojo bedo in nenehno slo po preseganju večnega luzerstva. In na koncu v bistvu porazi tipa, ki ima prav vse, česar ona nima. Brane Završan je prepričljiv nadutež, v njegovi igri je sicer manj strasti in totalne predanosti kot pri Lorencijevi, a je korekten predstavnik stanu, ki danes neoliberalistično pogoltno in vzvišeno obvladuje svet. Tudi v umetnosti.

Lepo tekoč prevod **Tine Mahkota** je spomnil na njene najboljše prevode McPhersona, Harrowerja, Marberja in drugih na naših odrih.

*Presunljivo
pričevanje
o snobovskem
prilaščanju
umetnosti
in avtentični
preprosti duši*

Minca Lorenci in Branko Završan v boju za avtentičnost Foto: Uroš HOČEVAR